

КОМИСИЈИ ЗА СТУДИЈЕ II СТЕПЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Комисија за студије II степена Електротехничког факултета у Београду, на својој седници, одржаној 09.04.2024. године, именовала нас је у Комисију за преглед и оцену мастер рада дипл. инж. Балше Ћеранића, под насловом „Анализа перформанси електромоторног погона са синхроним релуктантним мотором”. Након прегледа материјала, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски подаци кандидата

Балша Ћеранић рођен је 16.04.1999. године у Требињу. Основну школу „Зага Маливук“ и Математичку гимназију завршио је у Београду. Електротехнички факултет у Београду уписао је 2018. године. Дипломирао је на Одсеку за енергетику 2022. године са просечном оценом 9,45. Дипломски рад под насловом „Прекидачки релуктантни мотори са биполарним струјама“ одбранио је у септембру 2022. године са оценом 10. Током основних студија био је ангажован као демонстатор на Катедри за претвараче и погоне, где је, од децембра 2023. запослен на позицији сарадника у настави. Као најбољи студент на групи предмета Електромоторни погони, добитник је наградне праксе компаније АББ, којом је обухваћено студијско путовање у седиште компаније у Хелсинкију, на обуку за инжењере продаје. Дипломске академске – мастер студије на Електротехничком факултету у Београду, на Модулу за Енергетску ефикасност уписао је у октобру 2022. године. Положио је све испите са просечном оценом 9,6.

2. Извештај о студијском истраживачком раду

Кандидат Балша Ћеранић је, као припрему за израду мастер рада, урадио истраживање релевантне литературе, која се односи на дизајн синхроних релуктантних мотора и управљање њима, као и њихову енергетску ефикасност и перспективу тог типа мотора у индустрији. Извршен је поступак обрнутог дизајна синхроног релуктантног мотора у софтверском алату *Ansys RMXprt*, након чега је формиран електромагнетски модел мотора за анализу методом коначних елемената у алату *Ansys Maxwell*. Формиран је модел управљања мотором у *Matlab Simulink*-у, који је обједињен са електромагнетским моделом у виду косимулације у *Ansys Twin Builder*-у. Резултати симулације на математичком моделу и резултати косимулације са електромагнетским моделом мотора су анализирани, и изведени су одговарајући закључци. Поред тога, изведена су и мерења на експерименталној поставци у лабораторији која се састоји од погона са синхроним релуктантним мотором, који је напајан из индустријског фреквентног претварача.

3. Опис мастер рада

Мастер рад обухвата 59 страна, са укупно 56 слика, 11 табела и 29 референци. Рад садржи увод, 4 поглавља и закључак (укупно 6 поглавља), као и списак коришћене литературе, слика и табела.

Прво поглавље представља увод, у коме је описана проблематика области којом се теза бави, предмет и циљ рада, као и преглед остатка рада по поглављима. У другом поглављу је дат историјат синхроног релуктантног мотора, објашњен принцип рада и изложен математички модел машине. Приказан је поступак обрнутог дизајна машине помоћу одговарајућег софтверског алата. Модел машине који је добијен тим поступком је евалуиран аналитичким прорачуном параметара који зависе од података о конструкцији, а који су одређени обрнутим дизајном. У трећем поглављу је дат принцип управљања синхроним релуктантним мотором директним контролом момента (DTC – *Direct Torque Control*). Приказани су резултати симулације брзински регулисаног електромоторног

погона са синхроним релуктантним мотором управљаним директном контролом момента. У четвртом поглављу су модел управљања и модел машине обједињени у оквиру косимулације. Приказан је поступак креирања косимулације, као и резултати косимулације. У петом поглављу је извршена верификација резултата симулације и косимулације помоћу огледа у лабораторији. Дат је кратак опис коришћене опреме и приказани добијени резултати. Ови резултати су упоређени са резултатима две различите рачунарске анализе, и разлике су објашњене. Шесто поглавље представља закључак, у оквиру кога је дат кратак осврт на добијене резултате симулација и експеримента, као и планови за даље истраживање.

4. Анализа рада са кључним резултатима

Мастер рад Балше Ћеранића се бави проблематиком дизајна и анализе перформанси синхроног релуктантног мотора, који, због ефикасности и економичности у електромоторним погонима малих снага има велики потенцијал за примену у индустрији.

Основни допринос тезе је успешна реализација детаљног модела синхроног релуктантног мотора, која ће у будућности послужити у сврхе развијања напредних, енергетски ефикасних управљачких алгоритама који се могу применити на овај тип машине, који показује значајну перспективу у електромоторним погонима малих снага. Поред тога, овај рад може послужити као пример поступка који се може поновити са било којим другим типом мотора, у циљу детаљне анализе утицаја параметара машине и остваривања задовољавајућих перформанси напредним методама управљања.

5. Закључак и предлог

Кандидат Балша Ћеранић је у свом мастер раду извршио дизајн синхроног релуктантног мотора, формирао моделе машине и управљања, реализовао напредну рачунарску косимулацију која је састављена из та два модела, и добијене резултате верификовао експериментом у лабораторији. Резултати симулације показују различите тачности и истичу предности једног и другог приступа анализи перформанси погона.

Кандидат Балша Ћеранић је исказао високи степен самосталности, систематичности и креативности у решавању проблематике изложене у свом раду, као и аналитичност и инжењерску зрелост. Спроведене анализе имају велики практични значај и представљају добру подлогу за развијање напредних алгоритама за ефикасно управљање синхроним релуктантним мотором.

На основу изложеног, Комисија предлаже Комисији за студије II степена Електротехничког факултета у Београду да рад дипл. инж. Балше Ћеранића под насловом „Анализа перформанси електромоторног погона са синхроним релуктантним мотором“, прихвати као мастер рад и кандидату одобри јавну усмену одбрану.

Београд, 28.6.2024. године

Чланови комисије:

др Лепосава Ристић, ванредни професор

др Милан Бебић, ванредни професор

др Младен Терзић, ванредни професор